

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XIII. De eadem re.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

postea agendum erit, nunc valetudini consulamus.

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUSTERTIUS.

C De duobus mihi satisfieri velim: quis ille Carolus est, ad quem Nicolaus scripsit, Carolum enim Magnum esse tempora non patiuntur: & qui sunt hi tituli viginti, quorum tres peracti sunt; qua de re singuli conscripti, & à quo sunt collecti? A. De Carolo recte ais Carolum Magnum non esse, mortuus est enim sub Leone tertio Pontifice. Quadragesimo quarto anno post mortem Caroli Nicolaus eligitur, anno Christi DCCCLIX. Carolo Ludovicus Pius filius successor fuit. huic tres filii fuerunt Lotharius Imp. & Ludovicus, & Reges.

Gg 4

Ludo-

scriptum est in addit. Inscriptio cap. 54. sive de conjugii. e. q. hac est. Item Nicolaus Papa in epistola Carolo Regi. In margine hac sunt. Polyc. l. 6. tit. 4. Burch. l. 9. c. 32. Ivo p. 8. c. 116. Regino l. 2. Chronographiæ. In notis est. Epistola, ex qua acceptum est hoc caput, habetur Romæ in codice monasterii Dominicanorum, & ex ea aliqua sunt addita, & emendata.

Ludovicus Germanorum; Carolus, qui cognomento Calvus dicitur, Francorum Rex post patris mortem dicebantur. Lotharius Imp. filios quoque tres reliquit Ludovicum Minorem Imp. & Lotharium, & tertium Carolum. Hi quoque duo alter Lotharingiæ, alter Provinciæ præfuit, & Regum nomen acceperunt. Calvus post Ludovici minoris mortem Imperator appellatus est anno Christi DCCCLXXVI. Hujus fratri Ludovico, quem Germanis imperasse diximus, filii fuerunt Carlomannus, & Carolus. Sed quæ de Nicolai verbis accepimus, ad Carolum Regem cognomento Calvum pertinere putamus, qui tunc Francor. Rex dicebatur. C. Lotharius autem quis est ex supra dictis, an Lotharius Lotharii Imp. filius? A. Is ipse est, de cujus scelere agitur, qui Reginam Thietbergam à se depulerit fictis apud synodum criminib. ut Waldradam concubinam loco uxoris teneret. De titulis non est, quod magnopere labores. In conciliis enim à Joanne Cochlæo collecti extant. *Primo* titulo de constitutionibus ecclesiæ agitur, *altero* de consuetudine, *tertio* de judiciis. Sequitur *quartus* de Romana ecclesia, & sede Apostolica, in quo sunt capita undecim. *Primum caput* à Gratiano *distinction. XXII.*^a ita inscribitur. *Unde Nicolaus*

Papa

^a Dist. 22. c. I.

Papa scribit Mediolanensib. Anselmus^a tamen refert hoc pacto. *Ex epist. Nicolai Papa Junioris Mediolanensibus missa.* B. Selecti viri notarunt, *Petri Damiani verba esse*, qui Legatus fuit Nicolai secundi, & orationem ad Mediolanenses inscriptam reliquit. C. Quid respondebimus Demochari, & Contio ita in margine adscribentibus: *Ex epist. ad Michaelem^b potest ostendi, quæ sola exstat?* B. Nec solam exstare, nec in ea hæc esse quærenda.¹ A. Vereor, ne etiam alterum caput ad eundem Nicolaum minorene pertineat, ut recte Demochares arbitratur, quamvis Nicolai tantum nomen adscripserit Gratianus; *Nicolai in concilio XIII. Episcoporum*, Anselmus^c mendose. Melius est in libro Cæsaraug.^d *Nicolaus junior in concilio CXIII. Episcoporum.* Id concilium bis editum est cum aliis Coloniae, in priori editione Nicolao primo adscribitur, in posteriori Nicolao secundo. C. Utra verior est? A. Vetus est, posteriores cogi-

G g 5 tationes

^a *Ansel. lib. I. c. 63.* ^b *Dist. 79. c. 1.* ^c *Ansel. lib. 6. c. 12. in addit.* ^d *Cæs. lib. 3. c. 9.*

¹ *Ante caput primum dist. 22. hæc in eodem Romano libro verba sunt. Unde Nicolaus Papa II. scribit Mediolanensibus per Petrum Damianum legatum suum. In marg. post vocem Papa est, Junior, Ansel. Et, Ansel. I. I. c. 63. al. 64.*

tationes esse meliores. Sed res erat aperta, cum in eo concilio de Berengarii Andegavensis palinodia agatur, quæ apud Ivonem, ^a & Gratianum ^b exstat, & apud Lanfrancum in libro de sacramento eucharistiæ, & in registro Gregorii VII. coram quo iterum eandem hæresim damnavit, & in libro Tarraconensi. ^c Non potuit autem idem coram Nicolao primo, & coram Gregorio VII. palinodiam canere, cum cc. annorum intervallum sit. Hoc autem caput, de quo agimus, in eo concilio plenius scribitur, & à Gratiano iterum refertur in *eadem distinct. LXXIX. cap. IX.* ^d & ab Ivone, ^e & Anselmo, ^f & est in libro Cæsaraugust. § superiori conjunctum cum hac inscriptione, *Idem in eodem.* Demochares eidem capiti adscripsit in margine, *Nicolaus Papa II. C.* Ab Ivone accipere potuit, qui ita inscripsit. *Nicolaus Junior synodo presidens in Constantinopolitana ecclesia cap. II.* Sed fuitne Nicolaus umquam CP. in synodo? A. Numquam, quod sciam; sed Romæ id concilium habitum est in basilica Constantini. C. Erratum igitur est in simili nomine?

A. Ita

^a Ivo lib. I. tit. 4. c. 4. Panor. & par. 2. c. 10. dec.
^b De consec. d. 2. c. 42. ego B. ^c Tarr. lib. 5. c. 58.
^d Dist. 79. c. 9. si quis. ^e Ivo par. 5. c. 80. decret.
^f Ansel. lib. 6. c. 13. § Cæs. lib. 3. c. 10.

A. Ita existimo. Non male Cochlæus cap. 1. & ix. conjunxit cum hac inscriptione, *Nicolaus in concilio presidens*. Male autem *Nicolao primo* utrumque caput adscripsit. Quid selecti viri statuunt? B. *Caput nonum Nicolao II.* in concilio Romano adscribunt, *caput vero primum* inscribunt *Nicolaus in concilio Romano cap. 1.*² A. Nos ad *caput tertium tituli quarti*² veniamus. Id Gratian. *Nicolai* tantum nomine inscripsit. addit Cochlæus *Ludovico Imperatori*. Tu quid habes

^a *Dist. 97. c. ult.*

² *Gratianus in eodem libro ante cap. 1. dist. 79. his verbis utitur. Unde Nicolaus Papa II. ait in epistola, qua synodum à se Romæ habitam refert cap. 1. Si quis Apostolicæ &c. In marg. est. Poly. l. 1. tit. 4. Anf. l. 6. c. 15. infra ead. c. si quis pecunia. Et in notis. Si quis] Verba Nicolai in epistola, quæ in voluminibus conciliorum impressis post decreta Nicolai primi habetur, hæc sunt. Primo nam. &c. Idem fere habetur ad finem illius synodi, & refertur infra c. si quis pecunia. Ante cap. 9. Si quis pecunia. hæc verba sunt. Unde Nicolaus Papa II. in concilio Romano statuit, dicens. In marg. additur, in fine. Et, supra fere idem dist. ead. c. si quis Apostolicæ. Anf. l. 6. c. 16. Poly. l. 1. tit. 4. Ivo part. 4. c. 8.*

bes ex tuis epistulis? B. Nihil omnino. ³ *Capitulum quartum* bis Gratianus ^a posuit. est in *epist. magna ad Michaellem Imp.* ut idem, & Anselmus, ^b notant. ⁴ *Capitulum quintum* ejus argumenti est, de quo alio die dictum est epistulas xvi. inveni in bibliothecæ appendice, & easdem esse in veteri libro cum aliis permultis. Apud Gratianum ^c in inscriptione *Hincmari Remensis Archiepiscopi* nomen desideratur, & pro *Rotardo Rotardus Episcopus* scribitur. Apud Anselmum recte ille *Hincmarus* dicitur, hic non recte *Rotardus*. B. Hæc est in appendice *epist. xlii. in*

veteri
^a I. q. I. c. 123. & 9. q. 3. c. 21. per principalem. ^b *Anf. lib. I. c. 72.* ^c 2. q. 6. c. 13. arguta.

³ *Capitis extremi distinctio 97. in eodem libro inscriptio est. Unde Nicolaus Papa. Nobilissimus vir &c.*

⁴ *Hæc etiam est in eodem libro inscriptio cap. 123. Per principalem. I. q. I. Unde Nicolaus Papa Michaëli Imperatori in epist. quæ incipit (Proposueramus) In marg. est infra 9. q. 3. c. per principalem. Anf. l. I. c. 75 & l. 2. c. 14. Dicti cap. 21. Per principalem. 9. q. 3. inscriptio est ead. Item Nicolaus Papa Michaëli Imperatori in epistola, cujus initium, Proposueramus. In marg. est. supra I. q. I. Anf. l. I. c. 72. & l. 2. c. 14.*

veteri libro *epist. x.* cujus initium, *Si coram*; in utraque. *Hincmarus* est, *Rothaldus* in appendice, *Rothadus* in veteri libro. A. De aliis varietatibus videamus. B. Pro illis, *accepto fomite judicii materiam*; in appendice est, *accepta fomitem judicii, & materiam*: in veteri *accepta fomite judicii, & materiam*. A. Placet mihi appendicis scriptura. B. Pro verbo *removit*, in illis est, *revocavit*. Pro & infra, *Privilegia tamen &c.* in appendice est; *Cum etiam si nullus à vestro judicio provocasset, privilegia tamen &c.* In veteri est: *Quem etiam si ullis pateret indiciis, à vestro illum ad nostrum judicium provocasset, privilegia tamen &c.* A. Mutandum est in veteri, *Cum*, pro *Quem*; & *ille*, pro *illum*. B. Pro, *quod iterum dicitur*, & infra. in utroque libro multa scribuntur, quæ referre non est necesse. Pro *Hoc quippe*, illic est, *Hæc quippe*; & pro *noveritis*, *noveris*. Post verbum *videbantur*, hæc omissa sunt, & *à nobis tot impensis laboribus vestra resistente contumacia, recuperari non poterant*. Pro *canonica*, in libro Mich. Thomafii est, *cana*, quod alii duo libri non agnoscunt: pro *ingenio*, est *genio* in veteri libro; desideratur in appendice: in qua est *decoraretur*, pro *decorentur*. A. Quid ex his probat Anselmus? C. Quæ sunt ante illas voces duas, & infra posteriores, ab Anselmo videtur Gratianus accepisse. Ante illa
verba

verba *Hæc quippe*, quæ etiam is habet, nonnulla sunt à Gratiano prætermiffa. *noveris*, autem adgnoscit, non vero, quæ post verbum videbantur, addunt alii. vocem *canonica*, & *ingenio*, & *decorarentur* retinet. ⁵ A. De capite vi. videamus. Et mendose in conciliis est, vi. *quæst. iii. pro ix. quæst. iii.* ^a Recte autem & à Cochlæo, & à Demochare dicitur esse ex epist. Nicolai ad Michaëlem sæpe repetita. Idem referunt Ivo, ^b & An-

^a 9. q. 2. c. 10. patet. ^b Ivo lib. 4. tit. 1. c. 10. panorm. & par. 5. c. 19. decret.

⁵ Ante cap. 13. *Arguta. 2. q. 6. hæc in eod. libro verba sunt.* Item cum Nicolaus Papa in Hincmarum Rhemensis Archiepiscopum invehatur, qui Rhotandum Episcopum appellantem Apostolicam sedem damnare ausus est, ita dicens. *In marg. hæc sunt.* al. Rothaldum. In appendice bibliothecæ sanctorum patrum. Anl. l. 2. c. 67. *Ad vocem removit*, est in marg. al. revocavit, orig. *Ad vers. Hæc quippe.* Anl. l. 2. c. 85. *In notis.* Cana] Cum antea legeretur canonica, emendatum sic est ex epistola ipsa, quæ habetur manuscripta, & nuper est impressa in appendice bibliothecæ: & in libro Ennodii pro Symmacho legitur. *cana miracula, & canum genium, juxta illud Virgilii Cana fides, & Vesta, Remo cum fratre Quirinus, Jura dabant.*

& Anselmus. ^a qui non *Innocentium*, sed *Bonifacium* scribunt, ut est in conciliis. Locus tamen quærendus apud Bonifacium. cui etiam adscribi partem horum verbor. video relatam ab *Hadriano minore in concilio Romano*, cujus mentio fit in *II. X. synodo CP. actione VII.* ^b *Caput VII. ex epistula ad Episcopos Gallie* esse dicitur, apud Petrum Ciaconium in incertis collocatur. B. Nusquam exstare adscripserunt Romani, qui notant, ex ea probari auctoritatem epist. I.

Alexan-

^a *Ansel. lib. I. c. 72.* ^b *15. q. 6. c. 2. auctoritatem.*

6 *Inscriptio capitis decimi, Patet profecto. 9. quest. 3. in libro Romano hæc est.* Unde Nicolaus Papa ad Michaëlem Imperatorem in epistola, cujus initium Proposueramus) *In marg. est. Anselm. lib. 4. c. 75. Ivo p. 5. c. 19. Pann. l. 4. c. 11. Et vers. Nec de ejus. additur. infra ead. ipsi sunt. p. nec de ejus. In notis est, Caput hoc apud ceteros etiam collectores, multis verbis omissis in summam quandam redactum est. Innocentius*] In epistola Nicolai, & apud reliquos collectores est Bonifacius. Verum neque in Bonifacii, neque in Innocentii epistolis inventum est, quod hic affertur. In ea vero epistola Nicolaus refert etiam alia quædam ex epistola Bonifacii ad Episcopos per Thessaliam,

Alexandri primi. A. Debuissent prius, cuius esset hoc caput, probare. nam ex incertis incerta probatio elicitur. Nicolaum relatas epistulas ab Isidoro Mercatore non improbare, dubium non est. ⁷ *Caput XIX. ex epist. omnibus Episcopis missa Gratianus, ^a & Cochlæus. *ex epist. ad Michaëlem Imp. Demochares. Ivo, ^b & Anselmus, ^c ut Gratianus. Quid Selecti viri censent? B. Sententiam potius, quam verba esse in illa epist. ad Michaëlem. A. Mihi incertum adhuc hoc erit caput. ⁸ *Caput IX. non recte in conciliis editum fuit apud Gratianum inveniri xxxv.***

quest. II.

^a 17. q. 4. c. 30. *nomini.* ^b Ivo lib. 4. tit. I. c. 9. *panor.* ^c *Anf. lib. I. c. 9.*

⁷ *Caput secundum Auctoritatem. 15. q. 6. in eod. libro ita inscribitur. Item Nicolaus Papa Episcopis Gallix. In marg. est. Poly. l. 6. tit. II. Et in notis. Alexandri] Nicolaus citat epistolam Alex. I. de qua re notatum est supra dist. 19. Si Romanorum.*

⁸ *Quod attinet ad cap. 30. Nemini. 17. q. 4. Ejus inscriptio in eod. libro est. Unde Nicolaus Papa omnibus Episcopis. In margine est. Anf. l. I. c. 21. Pann. l. 4. c. 10. In notis hæc leguntur. Epistola, ex qua hoc caput est sumptum, non extat: aliquid tamen simile habetur in epistola prima ad Michaëlem Imperatorem.*

quest. II. cum xxv. causa^a inveniatur. De in-
scriptione varietas est inter collectores. Ansel-
mus,^b & Gratianus, Nicolaus universali synodo
presidens. Liber Cæsaraug.^c habet: Nicolaus,
& Leo IV. in concilio Episcoporum. LXXXII. cap. IV.
Deusededit,^d & Ivo;^e Leo IV. in concilio Epi-
scopor. LXXII. cap. v. Est in fragmentis editis
Romæ post XVI. epistulas Nicolai ex aliquo for-
tasse concilio caput quintum. B. Selecti viri in-
scribunt, Nicolaus civib. CP. quæ est inscriptio
extremæ epistula editionis illius Romanæ. A. Non
placet ea inscriptio. nam quinque illa capita a-
liena sunt, ex synodo, ut suspicor, contra Me-
tensem synodum, & illos duos Antistites Tre-
verensem, & Coloniensem, qui divortium Lo-
tharii constituerunt. Hujus synodi Romanæ
Nicolai mentio fit apud Reginonem in Chroni-
cis anno Christi DCCCLXV. Pro illis verbis,
pro catholica fide, vel ecclesiastica disciplina, pro
correctione imminentium, vel futuror. malorum;
illic est: pro catholica fidei disciplina, pro cor-
rectione fidelium, pro emendatione scelerato-
rum, vel interdictione imminentium, seu futu-

H h
rorum

^a 25. q. 2. c. 18. si quis. ^b Ans. lib. 4. c. 26. &
 lib. 12. c. 3. ^c Cas. lib. 2. c. 39. ^d Deuseded. c. 4.
^e Ivo par. 5. c. 35. decret.

rorum malorum. ⁹ *Capitis decimi* fons est magna illa epistula ad *Michaëlem*, ut *Cochlæus*, & *Demochares* notant, licet *Gratianus* ^a *Nicolai* tantum nomen adscripserit. sed *Ivo*, ^b & *Anselmus* ^c rectius *Michaëlis* etiam nomen retinent. ¹⁰ *Extremum caput*, quod nobis quoque hodie extremum erit, *Gratianus* ^d *Nicolai*

^a 35. q. 9. c. 6. *sententiam.* ^b *Ivo par. 5. c. 19. dec.*
^c *Anf. lib. 1. c. 72.* ^d *De consec. d. 1. c. 7. Ecclesia.*

⁹ *Ante cap. 18. Si quis dogmata. 25. q. 2. in eodem libro hæc sunt.* Item *Nicolaus* Papa universali synodo præfidens dixit in concilio Romano c. ultimo. *In notis additur.* Caput hoc extat in concilio Romæ habito, in quo *Nicolaus* Papa primus *Thietgandum*, & *Guntarium* Episcopos deposuit. Quod concilium impressum est Romæ post epistolas ipsius. *In margine est.* *Poly. l. 1. tit. 17. Deusdedit p. 4. Anf. l. 4. c. 26. & l. 12. c. 3. Ivo p. 5. c. 35. (Edita sunt verba synodi.)*

¹⁰ *Hæc etiam est in eodem libro inscriptio cap. 6. Sententiam. 35. quest. 9.* Item *Nicolaus* Papa ad *Michaëlem* Imperatorem in epistola septima. *In margine est.* *Anf. l. 1. c. 7. Ivo part. 5. c. 19. Voluerit*) Sic etiam in originali impresso: sed *Anselmus*, & *Ivo* habent, reuenerit. (*Vid. dial. 19. add. ult.*)

clero, & plebi Viennensis ecclesie esse scribit, sed Anselmus^a ita inscripsit. *Nicolaus Episcopus clero, & plebi Nonensis ecclesie.* In libro Veronensi est, *electo, & clero ecclesie Nonensis.* Quid tu ex Romanis libris habes? B. Libri cujusdam tui mentionem vidi in Thomastico libro; eum esse existimo, quem tu Veronensem appellasti. Eadem enim scriptura est in utroque libro. A. Incertum igitur hoc relinquamus hodie caput.
 11 De ceteris alio die agemus.

De eadem Re.

DIALOGUS DE GIMUS QUARTUS.

Cætos nos fecit recens ex urbe tabellarius, qui attulit aliquot Gratiani pagellas ad te G. missas, ut cognoscere posses, qualis esset, quæ propediem finem accipiet, Romana juris Pontificii editio. Eas igitur ad te pagellas adferimus, ut quid tibi videatur, scire possimus.

H h 2

A. Per-

^a *Ansel. lib. 5. c. 42. in addit.*

II In eodem libro inscriptio cap. 8. *Romanis de consecrat. dist. 1. hæc est.* Item Papa electo, & clero Nonensis ecclesie. Ecclesia, id est, catholicorum collectio &c. In margine est. Anselm. l. 5. c. 42.